

Kartalkaya Kayak Merkezi'ndeki Atıl Kapasitenin Değerlendirilmesi (Evaluation of the Idle Capacity in Kartalkaya Ski Center)

* Hakan UZUNÇAKMAK^a, Aliye ÇILAN AKIN^b

^a Bolu Abant İzzet Baysal University, Graduate School of Education, Department of Tourism Management, Bolu/Türkiye

^b Bolu Abant İzzet Baysal University, Faculty of Tourism, Department of Tourism Management, Bolu/Türkiye

Makale Geçmişi

Gönderim Tarihi: 08.11.2023

Kabul Tarihi: 26.12.2023

Anahtar Kelimeler

Kış turizmi

Kartalkaya Kayak Merkezi

İklim değişikliği

Atıl kapasite

Öz

Küresel ölçekte en büyük problemlerden biri olan iklim değişikliği kış turizm merkezlerini olumsuz etkilemekte ve kayak merkezindeki işletmeler beklenen doluluk oranlarına ulaşamamaktadır. Dolayısıyla kayak merkezlerindeki mevcut kapasiteler atıl kalmakta ve yapılan yatırımlar boşa çıkmaktadır. Bu kapsamda çalışmanın amacı Bolu Kartalkaya Kayak Merkezi'ndeki işletmelerin sezonu uzatmak ve atıl kapasitelerini değerlendirmek için gerçekleştirdikleri veya gerçekleştirmek istedikleri faaliyetleri tespit etmek ve bölgedeki işletmecilerin bu konu ile ilgili düşüncelerini ortaya koymak çalışmanın temel amacıdır. Bu amaç kapsamında çalışmada görüşme tekniği kullanılmış olup bölgedeki kayak merkezinde faaliyet gösteren işletmelerin yöneticileri ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Buna göre Kartalkaya'daki işletmelerin iklim değişikliğinden olumsuz etkilendiği ve doluluk oranlarının son yıllarda düştüğü tespit edilmiştir. Bölgedeki işletmelerin yıl boyunca faaliyetlerini sürdürebilmesi için dağ turizmi, karavan turizmi, yayla turizmi, spor turizmi, kamp, trekking, off road gibi alternatif faaliyetlere yönelebileceği ve tesislerin bu amaçlar için kullanılabileceği belirtilmiştir. Kış sezonu dışında da müşteri çekilebileceği ve böylece bölgedeki atıl kapasitenin değerlendirilebileceği düşünülmektedir.

Keywords

Winter tourism

Kartalkaya Ski Center

Climate change

Idle capacity

Abstract

Climate change, negatively affects winter tourism centers and does not comply with the expected occupancy rates in ski climate conditions. Therefore, the existing capacities in the ski resorts remain idle. In this context, the main purpose of the study is to identify the activities that businesses in Bolu Kartalkaya Ski Center carry out or want to carry out in order to extend the season and utilize their idle capacities, and to reveal the thoughts of the operators in the region on this issue. For this purpose, the interview technique was used in the study and face-to-face interviews were held with the managers of the businesses operating in the ski resort in the region. Accordingly, it has been determined that businesses in Kartalkaya have been negatively affected by climate change and their occupancy rates have decreased in recent years. It has been stated that businesses in the region can turn to alternative activities such as mountain tourism, caravan tourism, plateau tourism, sports tourism, camping, trekking and off road in order to continue their activities throughout the year.

Makalenin Türü

Araştırma Makalesi

* Sorumlu Yazar

E-posta: hane.uzuncakmak@hotmail.com (H. Uzunçakmak)

DOI: 10.21325/jotags.2023.1353

GİRİŞ

Kış turizmi, ana temasında kayak sporunun yer aldığı ve bu sporu yapmak için uygun karlı ve eğimli yerlere seyahat ederek buralarda bulunan konaklama tesislerinden yararlanılarak gerçekleştirilen turizm türü şeklinde tanımlanmaktadır (Yenice & Ercoşkun, 2019). Kış turizminin kış sporları turizmi olarak da adlandırıldığı görülmekte ancak kış turizminin günümüzde sadece bir spor turizmi türü olmaktan çıkmaya başladığı, sporun yanında mevcut tesislerin farklı turizm faaliyetleri için de talep edildiği ve endüstrileşen bir yapıya dönüştüğü görülmektedir (Demiroğlu, 2013).

Günümüzde kayak başta olmak üzere kış turizmine yönelik açık alanlarda hizmet sunabilecek 68 ülke ve 2084 kayak merkezi bulunmaktadır (Vanat, 2020: s.12). Bu doğrultuda kış turizm endüstrisi küresel ölçekte yıllık ortalama 130 milyon kayak turisti ve 400 milyon kayakçı ziyaretçi ile bazı ülkeler ve bölgeler için sosyoekonomik gelişmenin önemli bir unsurunu oluşturmaktadır. Kış turizm endüstrisi, Türkiye, Rusya ve Çin gibi gelişmekte olan ülkeler için ekonomik kalkınmada önemli bir sektör olarak dikkat çekmektedir (Vanat, 2019). Kış turizmi, turizmden yaz sezonu dışında diğer mevsimlerde de yararlanmak ve turizmi sürdürülebilir kılmak adına bir fırsat olarak görülmektedir. Bu bağlamda birçok ülkenin kış turizm merkezlerine yatırımlar yaptığı, yeni merkezler oluşturdukları ve mevcut kapasitelerini artırma yoluna gittikleri görülmektedir.

Bir bölgede kış turizminin gelişebilmesi ve sürdürülebilirliği, kayak sporu yapmak için yeterli ve uygun kalitede kar olmasına bağlıdır. Bunun yanında karın yerde kalma süresi, kayak pistlerine ulaşmak için ziyaretçileri taşıyacak telesiyej ve teleski gibi tesislerin de bulunması gerekmektedir (Akin, 2021). Kış turizmi için temel faktör olan doğal kar miktarı, kar kalınlığı ve su kaynakları, iklim değişikliğinin etkisi ile artan sıcaklıklar neticesinde azalmaktadır. Bu durum kış turizm faaliyetlerini olumsuz etkilemektedir. Türkiye İklim Değişikliği Birinci Ulusal Raporu'na göre, kış sıcaklıklarının 2100 yılına kadar 2,5 ila 3 dereceye kadar artış göstereceği ve kar kalınlıklarının da 20 cm'ye kadar azalma göstereceği öngörülmektedir (Apak & Ubay, 2007). Birçok akademik çalışma iklim değişikliği ve küresel ısınma neticesinde, kış yağışlarının azalması ile kar sezonunun kısalmaya, kar kalınlıklarının azalacağı ve dolayısıyla kış turizminin iklim değişikliğinden olumsuz etkileneceğini öne sürmektedir (Zeydan & Sevim, 2008).

Turizm, hava koşulları ve iklime oldukça bağımlı olan ekonomik sektörler arasında yer almaktadır. Yaz aylarının deniz kum güneş turizmi, güneş ışığı, temiz su ve sıcak hava gerektirirken kış turizminin bir numaralı turistik ürünü kayak sporu kara bağlıdır. Yaz mevsimindeki düşük sıcaklıklar veya kış mevsiminde yeterince kar yağışının olmaması gibi iklim değişikliğinden kaynaklanan olumsuzluklar turizm endüstrisinde kayıplara yol açmaktadır (Steiger, 2011).

Yazın taramasına bağlı olarak, iklim değişikliğinin kış turizmini olumsuz etkileyeceği, kayak merkezlerindeki işletmelerin kış sezonunda faaliyetlerini istenilen düzeyde sürdüremeyeceği, istenilen doluluk oranlarına ulaşamayacağı öngörülmektedir. Kış mevsiminde kar yağışlarının azalması sonucunda çok sayıda kış turizmi işletmelerinin faaliyetlerine geç başladıkları hatta bazılarının da faaliyetlerine hiç başlamadıkları görülmektedir. Bu sebeple kayak merkezlerine yapılan yatırımlardan beklenen gelir istenen düzeyde olmamakta ve yapılan yatırımlar boşa çıkmaktadır. Bu kapsamda çalışmanın amacı, Bolu Kartalkaya Kayak Merkezi'ndeki işletmelerin sezonu uzatmak ve atıl kapasitelerini değerlendirmek için gerçekleştirdikleri veya gerçekleştirmek istedikleri faaliyetleri tespit etmek, bölgedeki işletmecilerin bu konu ile ilgili düşüncelerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Küresel ölçekte iklim değişikliğinden kaynaklı kış turizm faaliyetlerinin azalacağı, büyük miktarda sermaye gerektiren kayak

merkezlerine yapılan yatırımların istenilen karlılığı sağlayamayacağı ve işletmelerin atıl kalabileceği öngörülmektedir. Bu kapsamda çalışmanın kayak merkezlerindeki yatırımların alternatif turizm faaliyetleriyle kış mevsimi dışında da (yıl boyunca) kullanılarak ekonomiye kazandırılması adına farkındalık oluşturacağı, literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kavramsal Çerçeve

Bolu’da Kış Turizmi

Dağları, yaylaları, ormanları, gölleri başta olmak üzere çok sayıda doğal turistik değerlere sahip Bolu, kış turizminde de ülke çapında önemli bir yere sahiptir. Kartalkaya Kayak Merkezi ve Gerede ilçesinde bulunan Gerede Esentepe Arkut Dağı, Bolu’da kış sporlarının uygulanabildiği destinasyonlardır (T.C. Bolu Valiliği, 2023). Kartalkaya Kayak Merkezi’nin özellikleri Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1. Kartalkaya Kayak Merkezi’nin Özellikleri

Kartalkaya Kayak Merkezi	
Yeri:	Bolu’nun 38 km. güney doğusu.
En Yakın Hava Alanı:	Ankara-Esenboğa, İstanbul – Sabiha Gökçen Hava Alanı
Ulaşım:	Ankara-Esenboğa Hava Alanına 2,5 saat, İstanbul Sabiha Gökçen Hava Alanına 2,5 saat.
İklim:	Karasal İklim.
Hâkim Rüzgâr Yönü:	Batı, Kuzeybatı.
Kayak Mevsimi:	4 ay (15 Aralık- 15 Nisan)
Kar Kalınlığı:	Ortalama 250 cm.
Yükseklik:	2200 m.
Kayak Alanları:	1850 – 2200 m. yükseklikler arası.

Kaynak: Türkiye Kültür Portalı (2023).

Batı Karadeniz Bölgesi’nde yer alan, “Bolu Köroğlu Dağı Kış Turizmi Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi’nde” bulunan, Kartalkaya Kayak Merkezi Bolu ilinin güneydoğusunda yer almaktadır. Kartalkaya (Bolu Köroğlu Dağı Kış Turizmi Merkezi) Kayak Merkezi, Türkiye’deki kayak merkezleri arasında yatak kapasitesi açısından 1713 yatağıyla 3. sırada bulunmaktadır. Türkiye 2023 Turizm Stratejisi hedeflerine göre mevcut kapasitenin 4000 civarına çıkarılması hedeflenmektedir. Taşıma kapasitesi açısından bakıldığında Kartalkaya Kayak Merkezi 10.380 metre mekanik tesis uzunluğu ile Türkiye’deki kayak merkezleri arasında 4. sırada bulunmaktadır (Tür, 2018). Kartalkaya Kayak Merkezi’nde bulunan 5 adet tesis, kış sezonu olan Aralık-Nisan ayları arasında faaliyet göstermektedir. Kartalkaya’da faaliyet gösteren oteller bünyesinde 2 adet ana kayak alanı içerisinde toplam 18 adet mekanik tesis ile çeşitli eğim ve zorluk derecelerinde toplam 25 adet pist bulunmaktadır. Pistlerin toplam uzunluğu 40 kilometreye kadar ulaşmıştır. Kartalkaya Kayak Merkezi’nde özel girişimlere ait 5 adet konaklama tesisi bulunmaktadır. Otellerde her türlü aktivite ve konfor için imkanlar bulunmaktadır. Kartalkaya’daki mekanik tesislerin toplam taşıma kapasitesi saatte 8000 kişidir. Tesislerde deneyimli kayak ve snowboard eğitmenleri bulunmaktadır. Her otelin kendi bünyesinde ilk yardım ve sağlık hizmeti verilmekte, tesislerden her türlü kayak malzemesi kiralanabilmektedir. Avrupa standartlarına sahip Türkiye’nin en büyük “snowpark”ları Kartalkaya’da bulunmaktadır. Kayak merkezinde farklı zorluk derecelerine sahip ana rampa-kicker line, bordercross, rail line ve rail-box’lar mevcuttur (Türkiye Kültür Portalı, 2023).

Kartalkaya Kayak Merkezi İstanbul ve Ankara’ya yakın bir mesafede olması sebebiyle ve sportif amaçlı kayak yapmayı düşünen turistler için Uludağ’ın birinci alternatifi olarak değerlendirilebilir. 1850-2200 metre yükseltide

bulunan Kartalkaya Kayak Merkezi, Türkiye’deki diğer kış turizm merkezleri ile karşılaştırıldığında düşük rakımda bulunmaktadır ancak, kayak merkezinin kuzey yönünde bulunması ile kar kalitesi ve sezon uzunluğunu arttırarak kayak sporuna uygun koşullar sağlanabileceği düşünülmektedir. Bölgenin İstanbul, Ankara gibi büyük metropollere yakınlığının avantajı sayesinde başta kış sporları turizmi ve termal turizm olmak üzere doğa ve yayla turizmi, kongre, golf, gastronomi turizmi gibi birçok alternatif turizm çeşidinin de bölgeye kazandırılması düşünülmektedir (Yenice & Ercoşkun, 2019).

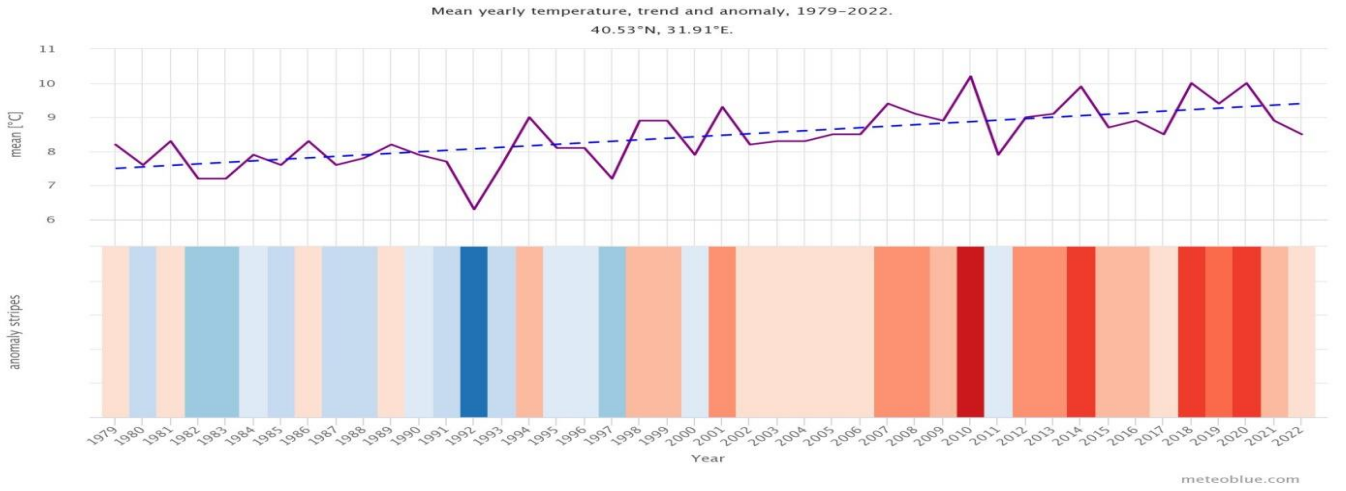
Bolu ilindeki turizm işletme belgeli konaklama tesislerinde; tesislere geliş, geceleme, ortalama kalış süresi ve doluluk oranlarının bulunduğu bilgiler Tablo 2’de verilmiştir. 2022 yılında Bolu’daki turizm işletme belgeli tesislerde 390.240 kişi konaklamıştır. Konaklayanlar 657.383 geceleme ile 1,68 ortalama kalış süresine sahiptir. Bu tesisler 2022 yılında ortalama %48,25 doluluk oranına sahiptir. Son altı yılın verileri incelendiğinde doluluk oranlarının ortalama %41-%48 arasında olduğu dikkat çekmektedir. Bolu’daki turizm işletme belgeli tesislerin yıl içinde mevcut kapasitelerini doldurulamadığı ve kapasitelerin yarısından fazlasının kullanılmadığı görülmektedir.

Tablo 2. Bolu İli 2017-2022 Yılları Arası Konaklama İstatistikleri

Bolu İlindeki Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesislerinde Tesislere Geliş, Geceleme, Ortalama Kalış Süresi ve Doluluk Oranlarının Dağılımı (2017-2022 Yılları Arası)												
Yıllar	Tesis Geliş Sayısı			Geceleme			Ortalama Kalış Süresi			Doluluk Oranı (%)		
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam
2017	26 643	203 813	230 456	49 404	373 961	423 365	1,85	1,83	1,84	5,47	41,40	46,87
2018	51 533	227 524	279 057	81 548	408 599	490 147	1,58	1,80	1,76	8,07	40,46	48,53
2019	61 766	268 899	330 665	91 579	460 129	551 708	1,48	1,71	1,67	8,07	40,55	48,62
2020	13 945	206 994	220 939	22 990	369 883	392 873	1,65	1,79	1,78	2,23	35,90	38,13
2021	22 488	259 093	281 581	41 107	448 638	489 745	1,83	1,73	1,74	3,52	38,46	41,98
2022	58 249	332 171	390 420	88 109	569 274	657 383	1,51	1,71	1,68	6,47	41,78	48,25

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2023).

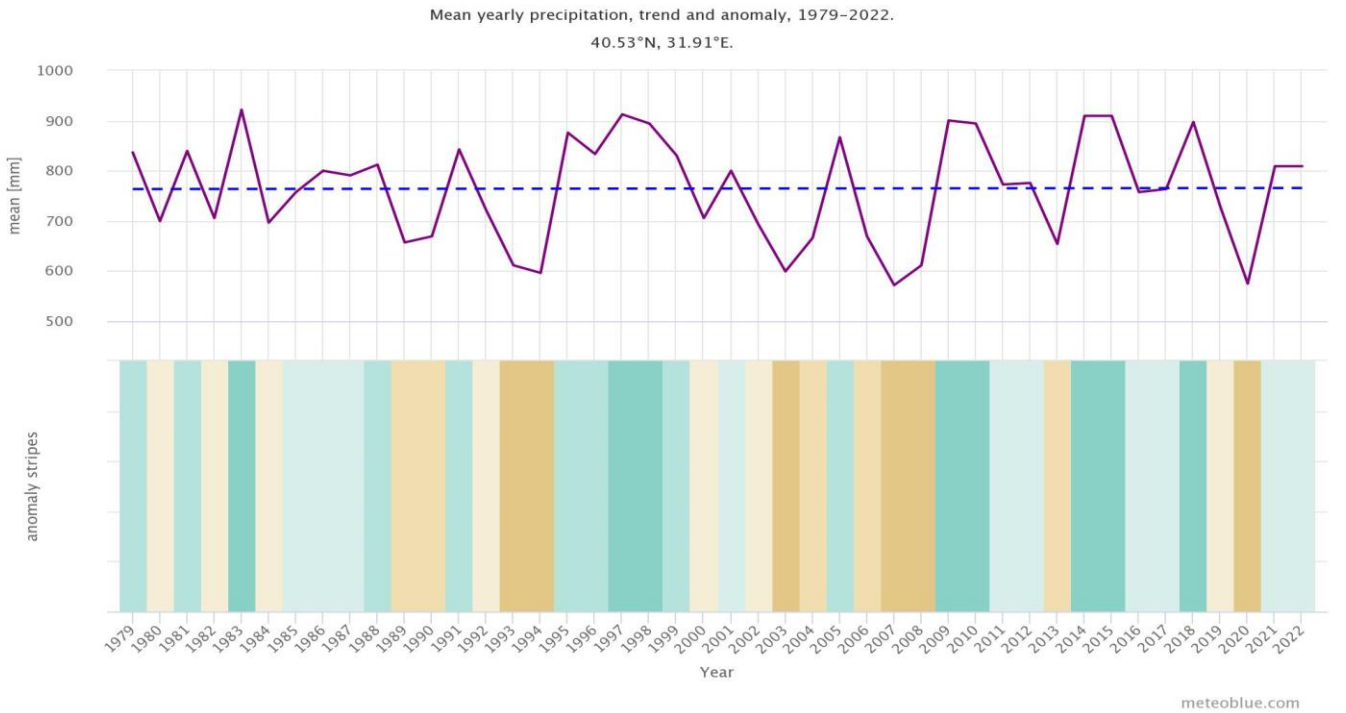
1979-2022 yılları arası Kartalkaya Kayak Merkezi’nin yıllık sıcaklık değişimi Şekil 1’de gösterilmektedir. Kesikli mavi çizgi, doğrusal iklim değişikliği eğilimidir. Eğilim çizgisi soldan sağa doğru yukarı yönlü bir seyir izlediğinde, sıcaklık eğilimi pozitif olmakta ve iklim değişikliği nedeniyle bölgenin ısındığı anlaşılmaktadır. Eğilim çizgisi yatay bir seyir izlediğinde net bir trend görülmemekte, çizginin yönünde aşağıya doğru bir eğilim oluştuğunda ise havanın soğumasına ilişkin koşulların sürdüğü anlaşılmaktadır. Şekil 1’de ısınma şeridi olarak adlandırılan renkli şeritler, bir yıl için ortalama sıcaklığı temsil etmektedir. Mavi ve tonları havanın soğuk olduğu, kırmızı ve tonları ise daha sıcak yılları belirtmektedir (Meteoblue, 2023). Buna göre, Kartalkaya Kayak Merkezi’nde iklim değişikliği eğilim çizgisinin yukarı yönlü bir seyir izlediği ve iklim değişikliği nedeniyle sıcaklıkların giderek arttığı görülmektedir.

Şekil 1. 1979-2022 Yılları Arası Kartalkaya Kayak Merkezi Yıllık Sıcaklık Değişimi

Kaynak: (Meteoblue, 2023).

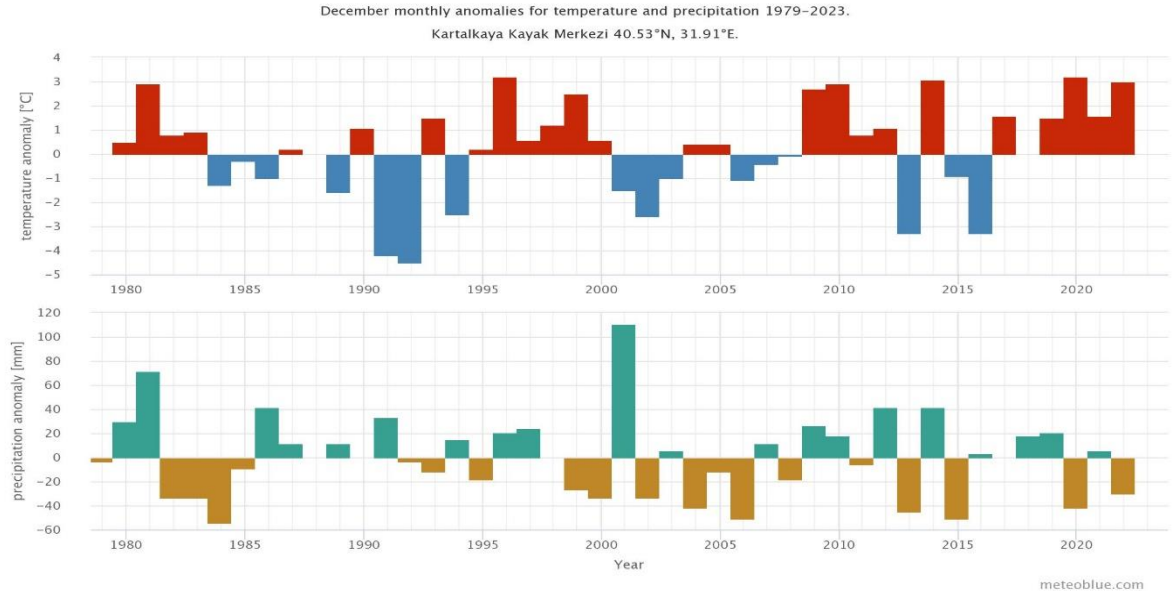
1979-2022 yılları arası Kartalkaya Kayak Merkezi'nin yıllık yağış değişimi Şekil 2'de verilmiştir. Kesikli mavi çizgi, doğrusal iklim değişikliği eğilimini göstermektedir. Eğilim çizgisi soldan sağa doğru ilerlediğinde, yağış eğilimi pozitif olmakta ve iklim değişikliği nedeniyle bölgede yağış artmaktadır. Eğilim çizgisi yatay seyir izlediğinde net bir eğilim görülmemekte ve aşağı yönlü seyir izlediğinde ise bölgede yağışların azaldığı kuruluk düzeyinin arttığı ifade edilmektedir. Şekil 2'de her renkli şerit, bir yılın toplam yağışını temsil etmektedir. Yeşil daha yağışlı yılları kahverengi ise yağışın az olduğu kuru yıllar için kullanılmıştır (Meteoblue, 2023). Buna göre Kartalkaya Kayak Merkezi'nde incelenen dönemde yağış rejiminin değişkenlik gösterdiği ve son yıllarda yağışların azaldığı görülmektedir.

Şekil 2. 1979-2022 Yılları Arası Kartalkaya Kayak Merkezi Yıllık Yağış Değişimi

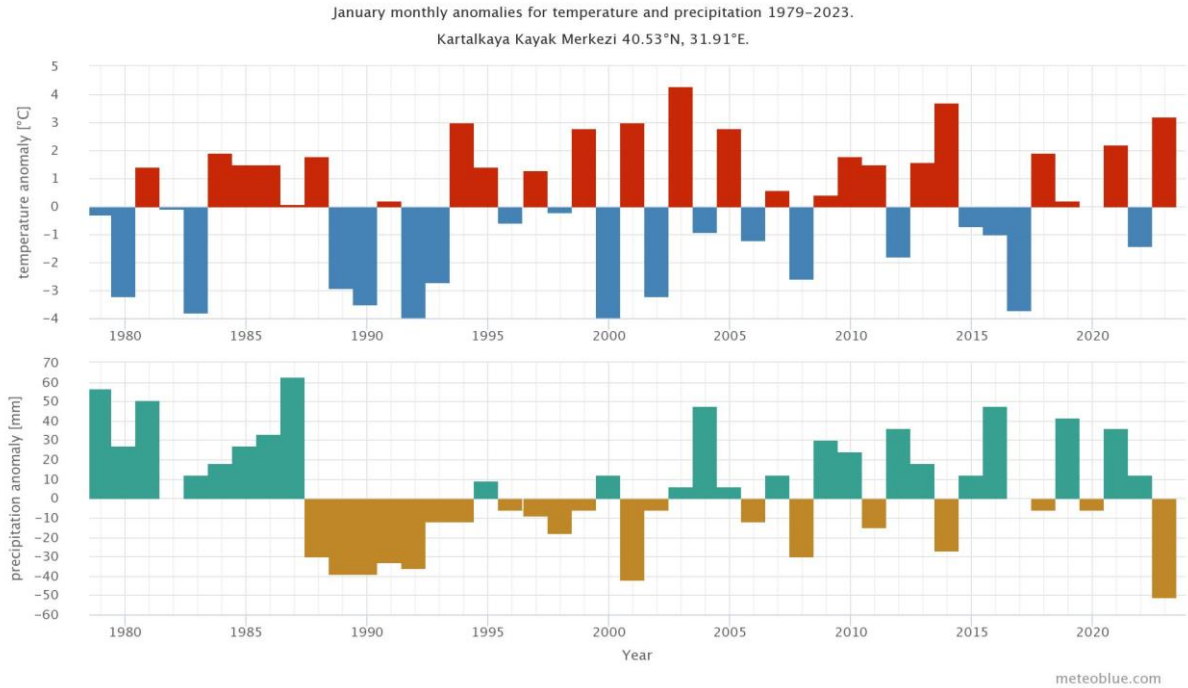
Kaynak: (Meteoblue, 2023).

1979-2023 yılları arası Kartalkaya Kayak Merkezi'nin kış aylarındaki (Aralık-Ocak-Şubat) sıcaklık ve yağış anomalisi Şekil 3, Şekil 4 ve Şekil 5'te gösterilmiştir. Yıllar itibariyle Kartalkaya Kayak Merkezi'ndeki kış aylarının sıcaklık ve yağış grafikleri incelendiğinde özellikle son yıllarda sıcaklıkların mevsim normallerinin üzerinde seyrettiği ve yağışların mevsim normallerinin altında olduğu görülmektedir.

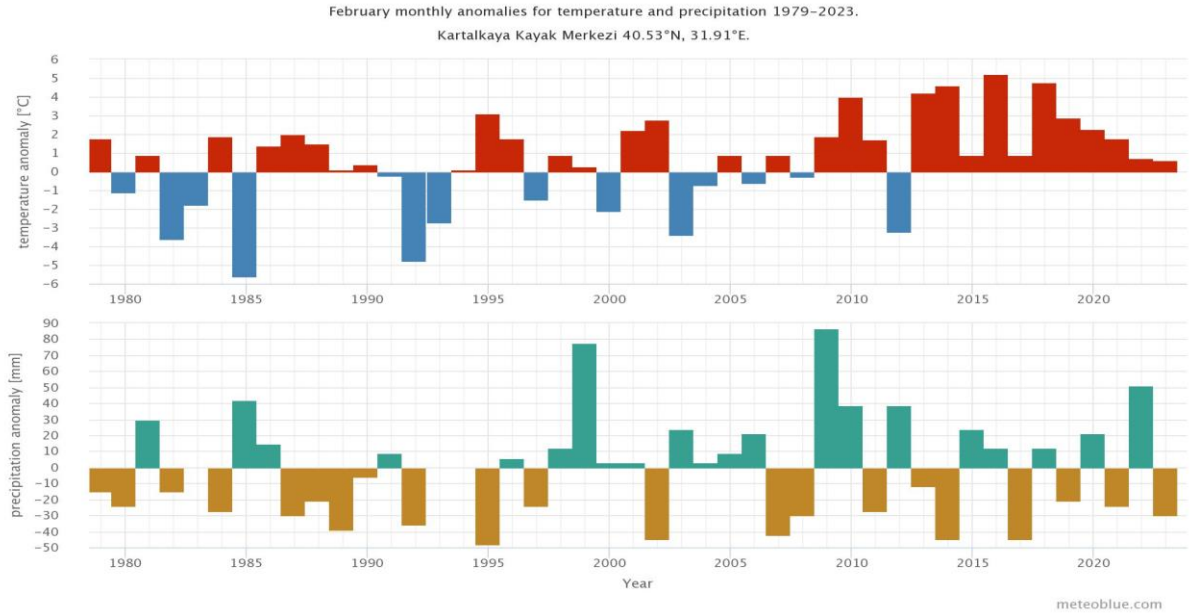
Şekil 3. 1979-2023 Kartalkaya Kayak Merkezi Aralık Ayı Sıcaklık ve Yağış Anomalisi

Kaynak: (Meteoblue, 2023).

Şekil 4. 1979-2023 Kartalkaya Kayak Merkezi Ocak Ayı Sıcaklık ve Yağış Anomalisi

Kaynak: (Meteoblue, 2023).

Şekil 5. 1979-2023 Kartalkaya Kayak Merkezi Şubat Ayı Sıcaklık ve Yağış Anomalisi

Kaynak: (Meteoblue, 2023).

Literatür Taraması

Kış turizmi diğer tüm turizm türlerine kıyasla iklim değişikliğinden en fazla etkilenecek olan turizm türüdür. Kış sporları ve kayak sporu için çok önemli olan kar sezonunun ve kar kalınlıklarının iklim değişikliğine bağlı olarak değişeceği öngörülmektedir. Sıcaklıkların artmasıyla kar yağışlarında ve karlı gün sayısında azalma beklenmektedir (Koenig & Abegg, 1997). Yapılan çalışmalar neticesinde ortalama 1 derecelik sıcaklık artışının Avusturya’da kar sezonunu 73 gün kısaltacağı tahmin edilmektedir. 2 derecelik sıcaklık artışının İsviçre’deki 1500 metre rakımlı tesislerdeki kar güvenilirliğini %63 azaltacağı belirtilmiştir (Harrison, Winterbottom & Johnson, 2005).

Steiger ve diğerleri (2021) Avusturya’daki kış turizminin, kayak sporunun iklim değişikliğine karşı hassasiyetini tespit etmeye çalışmışlardır. Buna göre, 21. yüzyılın ortalarında Avusturya’nın bugün kayak yapılabilen tüm merkezlerinde kar yağışlarının azalması, iklim değişikliği sonucuna bağlı olarak kayak sporu yapılamayacağı belirtilmiştir. Bu kapsamda kayak merkezlerindeki yönetim modelleri değişmeye başlamıştır. Mevcut hedefler genel olarak kayak işinin mevsimselliğinin yanı sıra hava sıcaklığındaki dalgalanmalara karşı duyarlılığını azaltma çabaları da dahil olmak üzere kış turizm sezonunun uzatılması ile ilişkilidir. Bunun dışında çok işlevli alanlar oluşturmak kayak merkezlerinin iklim değişikliğine duyarlılığını azaltmadaki çabalardan biridir. Bu çabaların arasında gözetleme kuleleri, dağ bisiklet parkurları, tema parkları ve açık hava etkinlik alanları gibi yaz aylarında da kullanılabilecek yeni turistik cazibe merkezleri oluşturulması yer almaktadır (Krzysiwo & Mika, 2023). Özbay (2018)’da çalışmasında kış turizmi için büyük tehlike olarak kabul edilen küresel ısınmanın dikkate alınarak kayak merkezlerinin ve personellerin yaz aylarında atıl kalmasını önleyici aktiviteler geliştirilmesi ve mevcut yatırımlarda gerekli düzenlemeler yapılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Cholakova ve Dogramadjieva (2023)’ya göre de iklim değişikliğinden olumsuz etkilenecek işletmelerin uyum stratejisi olarak ürün çeşitlendirilmesi teşvik edilmektedir. Potansiyel uyum önlemleri arasında dört mevsim turizmi (Bicknell & Mcmanus, 2006; Ghaderi vd., 2014), kış mevsiminde doğa yürüyüşü, bastonlu yürüyüş ve bisiklete binme gibi ürün çeşitlendirilmesine gidilebilmektedir (Hoy vd., 2011).

İklim değişikliğinin turizmi etkilemesi, işletme sahiplerini ve turistleri farklı koşullara uyum sağlamak zorunda bırakmıştır. Bausch ve Unseld (2017)'e göre, Alpler'deki kayak merkezi işletmecileri pazarda daha rekabetçi olabilmek için kış sporlarına ek olarak sürdürülebilir kış ürünleri geliştirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Damm, Koberl ve Pretenthaler (2014)'e göre kayak merkezlerinde toplam kar derinliğinin azalması nedeniyle kayak ziyaretçisi sayısının da düşeceği belirtilmektedir. Buna göre işletmelerin yapay kar üretmeleri gerektiği ancak yapay kar üretilmesinin işletmelerin elektrik maliyetlerini de artırma riskinin olduğu saptanmıştır. Elsasser ve Bürki, (2002)'de iklim değişikliğinin İsviçre'deki kış turizmini etkilemesiyle birlikte işletme sahiplerinin yüksek maliyetlere katlanarak yapay kar üretmek zorunda kalacaklarını belirtmektedir. Heldt-Cassel ve diğerleri (2013) de iklim değişikliğine uyum sağlayabilmek için işletmelerin yoğun bir şekilde yapay kar üretmeleri gerektiğini vurgulamaktadır.

Demirkaya (2013), çalışmasında iklim değişikliğine bağlı olarak Davraz Kayak Merkezi'nde atıl kapasitenin değerlendirilmesi amacıyla çim kayağı etkinliğinin yapılabileceği belirtilmektedir. Arınç (2003)'da Türkiye'nin mevcut kış sporları merkezlerinde çim kayağı pistlerinin oluşturması gerekliliğini vurgulamıştır. Ghaderi ve diğerleri (2014) yaptıkları çalışmada İran Dizin kayak merkezinde ürün çeşitlendirmesi olarak çim kayağına odaklanıldığı belirtilmektedir.

Yenice ve Ercoşkun (2019)'a göre, iklim değişikliğine uyum için sezon dışında yapılabilecek faaliyetlerin varlığı, çeşitliliği (spor, kongre, rekreatif aktiviteler) ve uluslararası organizasyonlara ev sahipliği yapma kapasitesi önemli etkenlerdendir. Yenice ve Ercoşkun (2019) çalışmalarında küresel ısınmayla birlikte iklim değişikliklerinin, kış turizminin önemli rol oynadığı Avusturya, İsviçre, İtalya, Fransa Alplerinde bulunan kayak merkezlerinde etkili olmaya başladığını belirtmişlerdir. Çalışmada ilerleyen yıllarda bu bölgelerdeki kayak merkezlerinden bazılarının işlevini tamamen kaybedeceği öngörülmektedir. Bununla birlikte çalışmada "Bolu Koroğlu Dağı Kış turizmi merkezinin çoğu pistinde kar güvenirliliği kalmayacağı ve yapay karlama yapmak zorunda kalacağı bunun konaklama maliyetlerini artırıp turist sayısını düşüreceği öngörülmektedir. Kayak Pistleri 1800-2180 metre yükseklik arasında bulunan ve yapılan tahminler ışığında 2025 yılı 2055 metrenin altında doğal kar güvenirliliği bulunmayan turizm merkezine ilişkin olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı strateji ve hedefleri doğrultusunda hazırlanan planlar ile öngörülen 4000 yatak kapasitesinin, alanın alternatif turizm aktiviteleri ile desteklenmediği sürece uygulanabilir olmadığı değerlendirilmektedir" sonucuna ulaşılmıştır.

Demiroğlu (2015) tarafından 1971–2000 ile 2021–2050 dönemleri için "Bölgesel İklim Modeli RegCM4.4 ve RCP4.5 sera gazı yoğunluk verisi" kullanılarak kayak merkezlerinin doğal kar güvenirliliği tahminlerinin ortaya konulduğu çalışmada, sezonda kar güvenirliliği 100 günün altına düşebilecek olan yükseklik temel alınmış ve bu yükseklik altında kalan kayak pisti uzunlukları incelenmiştir. Buna göre, Kartalkaya Turizm Merkezi'nde 2050 yılı için 100 gün kar güvenirliliği olmayan kritik yükseklik olan 2205 metrenin altındaki pist uzunluğu 20 kilometredir. Kartalkaya Turizm Merkezi'nin kar güvenirliliği olmayan 17-20 kilometrelik pist uzunluğu ile iklim değişikliği etkisine çok fazla maruz kalacağı ve bunun neticesinde iklim değişikliğine dirençliliğinin düşük olacağı ifade edilmektedir.

Materyal ve Yöntem

Kış turizm merkezlerinin iklim değişikliğinden olumsuz etkilendiği özellikle kayak merkezlerindeki işletmelerinin beklenen doluluk oranlarına ulaşamadığı, hatta faaliyetlerine hiç başlayamadıkları görülmektedir. Bu

durum kayak merkezlerindeki işletmelerin atıl kalmasına neden olmaktadır. Bu kapsamda Bolu Kartalkaya Kayak Merkezi'ndeki işletmelerin sezonu uzatmak ve atıl kapasitelerini değerlendirmek için gerçekleştirdikleri veya gerçekleştirmek istedikleri faaliyetleri tespit etmek, bölgedeki işletmecilerin bu konu ile ilgili düşüncelerini ortaya koymak çalışmanın temel amacıdır. Araştırmanın ana kütlesi Kartalkaya Kayak Merkezi'nde faaliyet gösteren işletmelerin yöneticileri ve çalışanlarıdır. Araştırmada veriler nitel veri araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Nitel veri araştırma yöntemi, toplumdaki insanların yaşam öykülerini, davranış ve yaşam biçimlerini inceleyerek toplumdaki değişimi ve örgütsel yapılanmayı anlamaya yönelik bilgi oluşturma süreçlerinden biri olarak tanımlanmaktadır (Özdemir, 2010). Görüşme, nitel araştırmalarda sık tercih edilen, sosyal gerçekliği ortaya çıkarmada derinlemesine araştırma yapmak için kullanılan bir veri toplama tekniğidir. Görüşülen kişiler ile yüz yüze veri toplamak araştırmanın derinliğini artıran bir faktördür (Yüksel, 2020).

Araştırmada verileri toplamak için yarı yapılandırılmış görüşme soru formu kullanılmıştır. Literatürden elde edilen varsayımlar görüşme sorularına dönüştürülmüş ve bu görüşme soruları oluşturulurken de araştırmanın amacına uygunluğu da göz önünde bulundurulmuştur. Görüşme formu için Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları birimine 2023/275 protokol numarası ile etik kurul onayı başvurusu yapılmış ve Görüşme Formu kurul tarafından 07.07.2023 tarih ve 2023/05 sayılı toplantıda incelenerek etik açıdan uygun bulunmuştur. Katılımcılarla 15 Temmuz-15 Ağustos tarihleri arasında görüşmeler yapılmıştır. Kartalkaya Kayak Merkezi'nde faaliyet gösteren tüm işletmelerin (5 işletme) yöneticileri ve bazı departman müdürleriyle yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme soruları 'demografik özellikler' ve 'alan ile ilgili sorular' olmak üzere iki bölümde katılımcılara yöneltilmiştir. Katılımcılara yöneltilen alan ile ilgili görüşme soruları şu şekilde sıralanmıştır.

- Kış sezonu kaç gün sürmektedir?
- Kış sezonunun başlangıç ve bitiş tarihleri (ortalama) nedir?
- İşletmenizde hangi tür kış turizm faaliyetlerine yer verilmektedir?
- Sezon içinde doluluk oranınız nedir?
- Sezon bittiğinde işletmeniz kapanıyor mu?
- İklim değişikliği işletmenizi kış turizm faaliyetleri açısından nasıl etkiledi?
- Yapay kar kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız maliyetini karşılayıp karlılık sağlıyor mu?
- Sezonu uzatmak için farklı faaliyetler gerçekleştiriyor musunuz? (Gerçekleştiriyorsanız bunlar nelerdir?)
- İklim değişikliği nedeniyle yoğun kar yağışının önümüzdeki yıllarda devam etmemesi durumunda işletmenizi ayakta tutabilmek (karlılığını sürdürebilmek) için geliştirdiğiniz stratejiler nelerdir?
- İşletmenin yıl boyunca aktif olarak faaliyetlerini sürdürebilmesi için destinasyonda ve işletmenizde hangi tür alternatif turizm faaliyetleri uygulanabilir? Bu konudaki düşünceleriniz nelerdir?

Görüşmelerden elde edilen veriler Microsoft Excel programına aktarılmış ve katılımcıların isimleri gizli kalmak kaydıyla her bir katılımcı K1... 'den K8'e kadar kodlanmıştır. Araştırmada hangi araştırma tasarımının kullanılacağına karar verilirken araştırmanın amacı ve araştırma soruları belirleyici unsur olmuştur. Araştırmanın amacına uygun olarak oluşturulan sorulardan elde edilen veriler nitel veri analizi yöntemlerinden olan betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Nitel veri analizinde genellikle verilerin mümkün olduğunca orijinal formuna sadık kalınması esastır. Gerekliğinde verilerin doğrudan katılımcı ifadelerinden alıntı yapılarak sunulması, söz konusu özgünlüğün geçerliliğini artırmaktadır (Baltacı, 2019). Betimsel analizin amacı ise görüşmeler ve gözlemler sonucunda elde

edilen verileri düzenleyerek ve yorumlayarak okuyucuya sunmaktır. Betimsel analizde veriler önceden belirlenen temalara göre özetlenmekte, sınıflandırılmakta ve bulgular arasında neden-sonuç ilişkisi kurulmaktadır (Ültay ve Akyurt, 2021).

Bulgular

Görüşme sorularından elde edilen verilere uygulanan analizler neticesinde oluşturulan bulgulara araştırmanın bu bölümde yer verilmiştir. Tablo 3'te katılımcıların demografik özellikleri görülmektedir. Tüm katılımcılar erkek olup katılımcılardan 5'i lisans, 1'i ön lisans, 2'si ortaöğretim mezunudur. Katılımcılardan 4'ü 35 yaşında, 4'ü 51-56 yaş aralığındadır. Katılımcılardan 1'inin genel müdür-bölge koordinatörü, 4'ünün genel müdür, 1'inin insan kaynakları müdürü, 1'inin satın alma müdürü ve 1'inin de halkla ilişkiler müdürü olarak işletmelerde görev aldıkları belirlenmiştir. Katılımcılardan 5'inin 12-15 yıl, 3'ünün 27-33 yıl arasında deneyime sahip oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Katılımcı	Yaş	Cinsiyet	Eğitim Durumu	Meslek	Hizmet Süresi (Yıl)
K1	35	Erkek	Lisans	Halkla İlişkiler Müdürü	12
K2	35	Erkek	Lisans	Satın Alma Müdürü	12
K3	35	Erkek	Ön Lisans	Genel Müdür	14
K4	56	Erkek	Ortaöğretim	Genel Müdür	15
K5	52	Erkek	Lisans	Genel Müdür	33
K6	55	Erkek	Lisans	Genel Müdür-Bölge Koordinatörü	31
K7	35	Erkek	Lisans	İnsan Kaynakları Müdürü	13
K8	51	Erkek	Ortaöğretim	Genel Müdür	27

Katılımcıların vermiş oldukları bilgilerden yola çıkarak Kartalkaya Kayak Merkezi'ndeki kış sezonu ve işletmelerin durumları ile ilgili bilgiler Tablo 4'te verilmiştir. Buna göre Kartalkaya Kayak Merkezi'ndeki kış sezonunun ortalama aralık ayının ortalarında başlayıp Mart ayının ortalarında sona erdiği ve 80-90 gün sürdüğü tespit edilmiştir. İşletmelerin doluluk oranlarının ortalama % 60'larda olduğu ve bunun kar durumuna ve hava şartlarına göre değişiklik gösterdiği ve son sezonda da bu oranın düştüğü tespit edilmiştir. Katılımcıların vermiş oldukları cevaplar neticesinde işletmelerde yer verilen kış turizm faaliyetlerinin; ağırlıklı olarak kayak ve snowboard olduğu, bazı işletmelerde bunlara ilave olarak hedikle yürüyüş ve kızak faaliyetlerinin yürütüldüğü belirlenmiştir. Kartalkaya Kayak Merkezi'ndeki işletmelerin sezon bittiğinde faaliyetlerini tamamen sonlandırıp işletmelerini bir sonraki sezona kadar kapattıkları tespit edilmiştir.

Tablo 4. Kartalkaya'daki Kış Sezonu ve İşletmelerin Durumu İle İlgili Bilgiler

Katılımcı	Kış sezonu ortalama gün sayısı	Sezonun başlangıç ve bitiş tarihleri	Uygulanan kış turizmi faaliyetleri	İşletmenin sezondaki doluluk oranı (%)	Sezon sonu işletmenin açık/ kapalı olma durumu
K1	90	25 Aralık - 25 Mart	Kayak	60	Kapalı
K2	80-90	15 Aralık - 15 Mart	Kayak	60-70	Kapalı
K3	70-80	15 Aralık - 20 Mart	Kayak	60	Kapalı
K4	90-100	10 Aralık - 20 Mart	-Kayak -Snowboard	60	Kapalı
K5	75-80	31 Aralık - 31 Mart	-Kayak -Snowboard	50-60	Kapalı
K6	80-90	15 Aralık - 15 Mart	-Kayak -Snowboard -Kızak	65-70	Kapalı
K7	95	15 Aralık - 20 Mart	Kayak	60	Kapalı
K8	90	15 Aralık - 20 Mart	-Kayak -Snowboard -Kızak -Hedikle yürüyüş	60	Kapalı

Katılımcıların “İklim değişikliği işletmenizi kış turizm faaliyetleri açısından nasıl etkiledi?” sorusuna verdiği cevaplar neticesinde iklim değişikliğinin genel itibariyle sezonu kısaltması ve doluluk oranlarını düşürmesi sebebiyle Kartalkaya Kayak Merkezi’ndeki işletmeleri olumsuz etkilendiği tespit edilmiştir. Bu kapsamda katılımcıların verdikleri cevaplardan bazıları şu şekildedir:

“Çok fazlasıyla etkiledi. Kartalkaya 45 yıl önce açılan bir tesis, son 45 yılın en kötü sezonuydu diyebiliriz. Çünkü ilk karımız 28 Ocak 2023 tarihinde yağdı. Normalde kasım ayında başlayan kar bu sene ilk düşüm tarihi 28 Ocak 2023. Yani nerden baksanız ortalama 1,5 ay geç başladı.” K1..

“Aslında son 10 yıldır bu durumu görüyoruz. Son zamanlarda da bariz belli. Eskiden kar 10 Ekimde yağıyordu şimdi Aralık başında ve sonunda yağıyor ama kayak yapacak çok iyi bir kar yağmıyor. Dolayısıyla biz de bu durumdan dolayı yapay karlama sistemi kurduk. Sistem olsa bile hava soğumazsa çözüm değil. Bunun için teknisyenler gece nöbet tutuyor. Sabah 4-5 gibi havada -1 dereceyi yakaladıkları zaman kar yapma şansı oluyor. Haliyle iklim değişikliğinin ciddi bir etkisi var.” K6..

“Çok fazla etkiledi. Hem personel bakımında hem misafir bakımından olumsuz etkiledi. Personel istihdam etmekte zorlanıyoruz, personel alalım mı almayalım mı gibi. Misafir bakımından da çok etkiledi. Geçen yıl yaklaşık 1,5 ay kar yağmadı, misafir gelmedi. Personeli tutmak zorunda kaldık, tutsak mı tutmasak mı ikilemede kaldık. Bu bizi çok zorladı. Ekonomik olarak da çok zorladı.” K7..

Katılımcılara sorulan “Yapay kar kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız maliyetini karşılayıp karlılık sağlıyor mu?” sorusuna verilen cevaplar neticesinde Kartalkaya Kayak Merkezi’ndeki 5 işletmeden 2’sinde yapay kar kullanıldığı tespit edilmiştir. Diğer tesislerin müşterilerine yapay kar kullanılan işletmelerin pistlerini kullanırmak suretiyle hizmet verdikleri tespit edilmiştir. Bazı işletmelerin 3-4 yıl öncesinde yapay kar kullanmayı düşündükleri ama maliyetlerin yüksek olmasından dolayı erteledikleri, bazı işletmelerin de yapay kar kullanmayı düşündükleri tespit edilmiştir.

Katılımcılardan elde edilen bilgilerden yola çıkarak Kartalkaya Kayak Merkezi’ndeki işletmelerin sezonu uzatmak için herhangi bir faaliyet gerçekleştirip gerçekleştirmediği ve yıl boyunca işletmelerin faaliyetlerini sürdürebilmesi için ne tür alternatif faaliyetler gerçekleştirebilecekleri belirlenmiştir. Buna göre Kartalkaya Kayak Merkezi’ndeki işletmelerin sezonu uzatmak için küçük çaplı birkaç etkinlik (çocuklar için orman okulu, kamp, ateş yakma) dışında alternatif faaliyetler gerçekleştirmedikleri tespit edilmiştir. Bazı katılımcılar işletmelerin yıl boyunca aktif olarak faaliyetlerini sürdürebilmesi ve işletmenin atıl kapasitesinin değerlendirilmesi için bölgede alternatif faaliyetler (dağcılık, kamp ve karavan turizmi, yayla turizmi, spor turizmi, toplantı ve kongre turizmi, trekking, offroad yarışı, bisiklet yarışı, atv yarışı, çim kayağı, trekking ve hiking vb.) gerçekleştirilebileceğini düşünmektedir.

Katılımcılara “İklim değişikliği nedeniyle yoğun kar yağışının önümüzdeki yıllarda devam etmemesi durumunda işletmenizi ayakta tutabilmek (karlılığını sürdürebilmek) için geliştirdiğiniz stratejiler nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Buna göre katılımcılar faaliyetlerinin devamlılığının yapay kar üretim sistemine bağlı olduğunu ancak söz konusu sistemin kurulabilmesinin işletmeye yüksek maliyet getireceğini ifade etmişlerdir. Bu kapsamda bazı katılımcıların vermiş olduğu cevaplar aşağıdaki gibidir:

“Bunun tek bir şeyi var yapay kar. Sistem kurulacak. Zaten geçtiğimiz dönemlerde fiyat almıştık, hatta geçen sene de aldık. Çok büyük maliyetler içeriyor ama biz bu uygulamayı faaliyete sokarsak müşterilere biz artık kar garantili

kayak diye satış yapacağız o da işletmemize büyük bir artı sağlayacak. Zaten yıllardan beri potansiyeli yüksek bir turizm türü kayak o yüzden muhtemelen yakın zamanda herkes yapay kara geçecek gibi gözüküyor.” K1..

“Yani yapay kar makinası koyulabilir. Zaten kış turizmi olduğu için önceliğimiz kar olmalı, onun için de yapay kar makinası koyulabilir. Ancak çok maliyetli olduğu için katlanmak güç. Kar yağışı önümüzdeki yılda azalırsa çim kayağı, offroad gibi farklı aktiviteleri gerçekleştirmek için çalışmalara başlayacağız.” K6..

“Kar yapma cihazı alınması düşünülüyor. Kar daha çok azalırsa belki işletmeyi yaz sezonunda da faaliyete geçirilebilecek önlemler alınabilir. Oranın durumuna göre turizm nasıl hareketlendirilebilecekse ona göre önlemler alınabilir, özellikle toplantı, kongre ve konferans organizasyonlarının işletmede düzenlenebilmesi için gerekli çalışmalar başlamak gerekiyor diye düşünüyorum.” K3..

“Eğer bu sene de kar yağışı az olursa bu konu düşünmeye başlanacak çünkü Kartalkaya 45 yıllık geçmişi olan bir yer, 45 yılda ilk defa böyle bir kış sezonu ile karşılaştık. Önümüzdeki yılda da böyle bir şey gerçekleşirse bu konu ciddi bir şekilde düşünülmesi gereken bir durum olacak. Dağcılık, kampçılık aktivitelerinin kayak merkezinde, bölgede uygulanabilirliği ile ilgili düşünceler hakim. Aslında kayak merkezindeki işletmecilerin yeni strateji geliştirmeye başlamaları önümüzdeki sezona bağlı.” K4..

“İklim değişikliği nedeniyle tabi biz seçenekleri görüşüyoruz. Bazı yerlerde yağın karı donduruyorlar, kar kuyuları yapıyorlar. Erzurum’da bunu yaptılar. Kartalkaya’da böyle bir şeyin olup olmayacağı konusunda araştırıyoruz. Pistlerin hepsini yapay kar ile karlamak biraz maliyetli ama kalan pistler için de firmalarla görüşmelerimiz devam ediyor. Malum şu an döviz kuru çok yüksek olduğu ve bu ürünler yurt dışından alındığı için de bütçe anlamında biraz yüksek oluyor. Ancak en azından her yıl 1-2 tane pistin yapay karlama ile desteklenmesinin önümüzdeki dönem için faydalı olacağına inanıyorum.” K2..

Sonuç

İklim değişikliğinden kaynaklı dünyada her geçen yıl kış mevsiminde sıcaklıklar artmakta, kar yağışları azalmakta ve kış turizm merkezleri faaliyetlerini istenen kapasitede sürdürememektedir. Kar yağışının istenen seviyede olmaması sonucunda kayak merkezlerindeki bazı işletmeler faaliyete başlanamakta, geç başlanmakta veya erken kapanmaktadır. Bu durum neticesinde de kayak merkezlerindeki kapasiteler atıl kalmakta ve bu bölgelere yapılan yatırımlar boşa çıkmaktadır. Bu kapsamda kış turizm faaliyetlerinin yürütüldüğü kayak merkezlerindeki işletmecilerin söz konusu sorunun çözümüne ilişkin düşünceleri önem arz etmektedir.

Araştırma kapsamında Kartalkaya Kayak Merkezi’nde faaliyet gösteren işletmelerin yöneticilerinin görüşlerine başvurulmuştur. Buna göre Kartalkaya’daki işletmelerin iklim değişikliğinden olumsuz etkilendiği, kış sezonunun ortalama 80-90 güne kadar düştüğü, aynı şekilde doluluk oranlarının da geçen yıllara göre daha düşük seviyelerde gerçekleştiği saptanmıştır. Yapılan literatür taramasında da Demiroğlu (2015); Harrison vd. (2005); Koenig ve Abegg (1997); Yenice ve Ercoşkun (2019)’ un çalışmaları ve Meteoblue (2023)’ nun verileri de araştırma bulguları ile benzer niteliktedir.

Bununla birlikte kayak merkezindeki işletmelerin sezonu uzatmak için farklı faaliyetler gerçekleştirmedikleri, işletmelerinde kayak ve snowboard odaklı faaliyetler yaptıkları saptanmıştır. Bazı işletmelerin, iklim değişikliği nedeniyle istenen kar yağışının ilerleyen yıllarda devam etmemesi durumunda ayakta kalabilmek için, yüksek maliyet

gerektiren yapay karlama sistemi kurmayı düşündükleri saptanmıştır. Bu durum, Damm, Koberl ve Prettenthaler (2014), Elsasser ve Bürki, (2002) ve Heldt-Cassel ve diğerleri (2013)'nin çalışmalarıyla benzerlik göstermektedir.

Çalışmada bazı yörelerde uygulanan yağan karı dondurma ve kar kuyuları yapma gibi tekniklerin Kartalkaya'da uygulanabilirliğini araştırma gibi stratejiler geliştirdikleri, bazı işletmelerin de henüz bir strateji geliştirmedikleri tespit edilmiştir. Katılımcılardan elde edilen veriler neticesinde bölgedeki işletmelerin faaliyetlerini yıl boyunca sürdürebilmesi ve atıl kapasitenin değerlendirilmesi için dağcılık, kamp ve karavan turizmi, yayla turizmi, spor turizmi, toplantı ve kongre turizmi, offroad yarışı, bisiklet yarışı, atv yarışı, çim kayağı, trekking ve hiking gibi alternatif faaliyetler gerçekleştirilebilecekleri saptanmıştır. Bu kapsamda Yenice ve Ercoşkun (2019)'un çalışma sonuçları ile yapılan araştırma sonuçları benzerlik göstermektedir. Bununla birlikte Demirkaya (2013), Arınç (2003) ve Ghaderi ve diğerleri (2014)'de kış sporları merkezlerinde çim kayağı pistlerinin oluşturulması gerekliliğini vurgulamışlardır.

Çalışmada bazı katılımcılar bölgede alternatif faaliyetlerin gerçekleştirilemeyeceğini, bunun daha önce denendiğini ve talep görmediğini belirtmişlerdir. Bu verilerden yola çıkarak bu durumun talebe bağlı olduğu ve alternatif faaliyetlerin bir işletme bünyesinde değil de bölgesel çapta gerçekleştirilmek ve diğer paydaşlar tarafından desteklenmek suretiyle bölgeye kış sezonu dışında da turist çekilebileceği ve böylece bölgedeki mevcut işletmelerin atıl kapasitelerini değerlendirilebileceği düşünülmektedir.

Yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulgular ve sonuçlar Kartalkaya Kayak Merkezi'nde faaliyet gösteren 5 işletmenin yöneticileri ile sınırlıdır. Benzer çalışmaların daha büyük örneklem gruplarıyla ve diğer paydaşların da (seyahat acenteleri, belediyeler, kamu kuruluşları, turizm müdürlükleri, bölge halkı, turistler vb.) araştırmaya dahil edilerek ve farklı araştırma yöntemleri kullanılarak yapılmasının turizm paydaşlarına, araştırmacılara ve literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Beyan

Makalenin tüm yazarlarının makale sürecine verdikleri katkı eşittir. Yazarların bildirmesi gereken herhangi bir çıkar çatışması yoktur. Bu çalışmada kullanılan verilerin toplanabilmesi için Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları birimine 2023/275 protokol numarası ile etik kurul onayı başvurusu yapılmış ve Görüşme Formu kurul tarafından 07.07.2023 tarih ve 2023/05 sayılı toplantıda incelenerek etik açıdan uygun bulunmuştur.

KAYNAKÇA

- Akın, A. (2021). *Turizm penceresinden Bolu*. Ed. Asım Saldamlı, Alper Kurnaz, Aliye Akın, İsa Bayhan. Bolu'da Kış Turizmi (içinde ss. 121-140). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Apak, G., Ubay, B. (2007). Türkiye İklim Değişikliği Birinci Ulusal Bildirimi, Ankara. <https://www.undp.org/tr/turkiye/publications/turkiye-iklim-degisikligi-birinci-ulusal-bildirim-raporu>, Erişim Tarihi: 10.10.2023.

- Arınç, K. (2003). Dünyada ve Türkiye’de kış sporlarına alternatif yeni bir sportif ve turistik aktivite: Çim kayağı ve Demirtaş Barajı çim kayağı merkezi örneği (Bursa-Türkiye). *TSE Ekonomik ve Teknik Dergi Standart*, 42(499), Ankara.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Bausch, T. & Unseld, C. (2017). Winter tourism in germany is much more than skiing! consumer motives and implications to alpine destination marketing. *Journal of Vacation Marketing*, 24(3), 203–217. <https://doi.org/10.1177/1356766717691806>.
- Cholakova, S., & Dogramadjieva, E. (2023). Climate change adaptation in the ski industry: Stakeholders' perceptions regarding a mountain resort in southeastern Europe. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 42, 100611.
- Damm, A., Koberl, J. & Prettenhaler, F. (2014). Does artificial snow production pay under future climate conditions? – A case study for a vulnerable ski area in Austria. *Tourism Management*, (43), 8-21. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2014.01.009>.
- Demirkaya, S. (2013). *Davraz Kayak Merkezi'nin Çim Kayağı Açısından Yararlanma Olanakları*. Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Demiroğlu O, C. (2013). *İklim Değişikliğinin Kış Turizmine Etkisi*. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Demiroğlu, O. C., (2015). *Impact of Climate Change on Winter Tourism: A Case of Turkish Ski Resorts*.
- Elsasser, H. & Bürki, R. (2002). Climate change as a threat to tourism in the Alps. *Climate Research*, 20, 253–257.
- Ghaderi, Z., Khoshkam, M. & Henderson, J.C. (2014) From snow skiing to grass skiing: implications of climate change for the ski industry in dizin, Iran. *Anatolia: An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, 25(1), 96-107, <https://doi.org/10.1080/13032917.2013.829507>.
- Harrison, S.J., Winterbottom, S.J., Johnson, R.C., (2005). Changing snow cover and winter tourism and recreation in the Scottish highlands, Hall, C.M. (Ed.), *Tourism Recreation and Climate Change*, Channel View Publications, Great Britain.
- Heldt-Cassel, S., Pashkevich, A., Hinnerth, A. (2013). *The Quest for Snow- Adaptation Strategies of Alpine Skiing Destinations in Sweden*. Working Papers in Transport, Tourism, Information Technology and Microdata Analysis.
- Koenig, U., Abegg, B., (1997). Impacts of climate change on winter tourism in the Swiss Alps, *Journal of Sustainable Tourism*, 5 (1), 46-58.
- Krzesiwo, K., & Mika, M. (2023). A tourist business in a state of sustained uncertainty. An Exploratory Study of Barriers to Ski Resort Development in Poland. *Current Issues in Tourism*, 1-16.
- Meteoblue, (2023). https://www.meteoblue.com/tr/climate-change/kartalkaya-kayak-merkezi_tyuzdec3yuzdeberkiye_8197114?month=12, Erişim Tarihi: 06.06.2023.

- Özbay, G. (2018). Alternatif turizm politikaları içerisinde kış turizmi: Türkiye'ye yönelik swot analizi. *The Journal of International Lingual, Social and Educational Sciences*, 4(2), 203-213.
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: sosyal bilimlerde yöntem bilim sorunsalı üzerine bir çalışma, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), s.323-343.
- Steiger, R. (2011). The Impact of snow scarcity on ski tourism: An analysis of the record warm season 2006/2007 in Tyrol (Austria). *Tourism Review*, 66(3), 4-13.
- Steiger, R., Damm, A., Prettenhaler, F., & Proebstl-Haider, U. (2021). Climate change and winter outdoor activities in Austria. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 34, 100330.
- T.C. Bolu Valiliği, (2023). <http://www.bolu.gov.tr/kis-turizmi>, Erişim Tarihi: 06.06.2023.
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2023). Bolu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. <https://bolu.ktb.gov.tr/tr-69987/kis-turizmi.html>, Erişim Tarihi: 06.06.2023.
- Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, Turizm İstatistikleri/Konaklama İstatistikleri/Yıllık Bültenler <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-201126/yillik-bultenler.html>, Erişim Tarihi: 06.06.2023.
- Tür, E. (2018) Türkiye ve İsviçre'nin kış turizmi faaliyetleri açısından değerlendirilmesine yönelik bir çalışma. *International Journal of Global Tourism Research*. Volume 2, Issue1,10-31.
- Türkiye Kültür Portalı (2023), <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/bolu/gezilecekyer/kartalkaya-kayak-merkez>, Erişim Tarihi: 06.06.2023.
- Ültay, E., Akyurt, H., & Ültay, N. (2021). Sosyal bilimlerde betimsel içerik analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 188-201.
- Vanat, L. (2019). *International Report on Snow & Mountain Tourism: Overview of The Key Industry Figures For Ski Resorts*.
- Vanat, L. (2020). *2020 International Report on Snow and Mountain Tourism*, Cenevre.
- Yenice, Z., & Ercoşkun, Ö. Y. (2019). Türkiye'de kış turizmi merkezlerinin iklim değişikliğine dirençliliğinin değerlendirilmesi, Bolu Köroğlu Dağı ve Erzurum Palandöken Örnekleri. *Resilience*, 3(2), 269-285.
- Yüksel, A.N. (2020). Nitel bir araştırma tekniği olarak: Görüşme. *Social Sciences Studies Journal*, 56, 547-552.
- Zeydan Ö., Sevim B., (2008). İklim değişikliğinin kış turizmine etkileri. *TMMOB İklim Değişikliği Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Ankara, S156-171.

Evaluation of the Idle Capacity in Kartalkaya Ski Center**Hakan UZUNÇAKMAK**

Bolu Abant İzzet Baysal University, Graduate School of Education, Bolu/Türkiye

Aliye ÇİLAN AKIN

Bolu Abant İzzet Baysal University, Faculty of Tourism, Bolu/Türkiye

Extended Summary

The development and sustainability of winter tourism in a region depends on there being sufficient and appropriate quality snow for skiing. In addition, there must be facilities such as chair lifts and teleskis to carry the visitors to the ski slopes and the time the snow stays on the ground (Akın, 2021). The amount of natural snow, snow thickness and water resources, which are the main factors for winter tourism, are decreasing as a result of increasing temperatures due to the effect of climate change. This situation negatively affects winter tourism activities. According to the First National Report on Climate Change in Turkey, it is predicted that winter temperatures will increase by 2.5 to 3 degrees and snow depth will decrease by 20 cm by 2100 (Apak ve Ubay, 2007). Many academic studies suggest that as a result of climate change and global warming, the snow season will shorten as winter precipitation decreases, snow depth will decrease and therefore winter tourism will be negatively affected by climate change (Zeydan ve Sevim, 2008).

In many studies, it is predicted that climate change will negatively affect winter tourism, businesses in ski resorts will not be able to continue their activities at the desired level during the winter season and will not be able to reach the desired occupancy rates. As a result of the decrease in snowfall in the winter season, it is seen that many winter tourism businesses start their activities late and some of them do not start their activities at all. For this reason, the expected income from investments in ski resorts is not at the desired level and the investments are wasted. In this context, the aim of the study is to identify the activities that businesses in Bolu Kartalkaya Ski Center carry out or want to carry out in order to extend the season and utilize their idle capacities, and to reveal the thoughts of the operators in the region on this issue. It is predicted that winter tourism activities will decrease due to climate change on a global scale, investments in ski resorts that require large amounts of capital will not provide the desired profitability and businesses may remain idle. In this context, it is thought that the study will raise awareness and contribute to the literature in order to bring investments in ski resorts to the economy by using alternative tourism activities outside the winter season (throughout the year).

According to Cholakova and Dogramadjieva (2023), product diversification is encouraged as an adaptation strategy for businesses that will be negatively affected by climate change. Potential adaptation measures include four-season tourism (Bicknell and Mcmanus, 2006; Ghaderi et al., 2014), product diversification such as hiking, Nordic walking and cycling in winter (Hoy et al., 2011).

According to Yenice and Ercoşkun (2019), the existence of possible off-season intervals, diversity (sports, congress, recreational activities) and the capacity to host international organizations are important factors for adaptation to the climate climate. Yenice and Ercoşkun (2019) stated in their study that climate changes along with global warming began to have an impact on the ski resorts in the Alps of Austria, Switzerland, Italy and France,

where winter tourism plays an important role. The study predicts that some of the ski resorts in these regions will completely lose their functions in the coming years. However, in the study “it is predicted that most of the ski slope of Bolu Koroğlu Mountain Winter Tourism Center will no longer have snow reliability and will have to use artificial snow, which will increase accommodation costs and reduce the number of tourists.” conclusion has been reached.

It is seen that winter tourism centers are negatively affected by climate change, especially the businesses in ski resorts cannot reach the expected occupancy rates, or even cannot start their activities at all. This situation causes businesses in ski resorts to remain idle. In this context, the main purpose of the study is to identify the activities that businesses in Bolu Kartalkaya Ski Center carry out or want to carry out in order to extend the season and utilize their idle capacities, and to reveal the thoughts of the operators in the region on this issue. The main population of the research is the managers and employees of the businesses operating in Kartalkaya Ski Resort. In the study, data were collected using the interview technique, one of the qualitative data research methods. Qualitative data research method is defined as one of the knowledge creation processes aimed at understanding the change and organizational structure in society by examining the life stories, behaviors and lifestyles of people in the society (Özdemir, 2010). Interview is a data collection technique that is frequently preferred in qualitative research and is used to conduct in-depth research to reveal social reality. Collecting data face to face with interviewees is a factor that increases the depth of the research (Yüksel, 2020).

A semi-structured interview questionnaire was used to collect data in the study. Assumptions obtained from the literature were transformed into interview questions, and while creating these interview questions, their suitability for the purpose of the research was taken into consideration. Interviews were held with the participants between 15 July and 15 August. Face-to-face interviews were held with the managers and employees of all businesses (5 businesses) operating in Kartalkaya ski resort. The data obtained from the questions created in accordance with the purpose of the research were examined with the descriptive analysis method, which is one of the qualitative data analysis methods.

Within the scope of the research, the opinions of the managers of the businesses operating in Kartalkaya Ski Center were consulted. Accordingly, it was determined that the businesses in Kartalkaya were negatively affected by climate change, the winter season decreased to 80-90 days on average, and occupancy rates were also lower than in previous years. In the literature review, the studies of Demiroğlu (2015); Harrison et al. (2005); Koenig and Abegg (1997); Yenice and Ercoşkun (2019) and the data of Meteoblue (2023) are similar to the research findings.

However, it has been determined that the businesses in the ski resort do not carry out different activities to extend the season, and they focus on skiing and snowboarding in their businesses. It has been detected, some businesses are considering establishing an artificial snow system in order to survive in case the desired snowfall does not continue in the coming years due to climate change, they have developed strategies such as researching the applicability of techniques such as freezing the falling snow and building snow wells in Kartalkaya, which are applied in some regions, and some businesses have not yet developed a strategy. As a result of the data obtained from the participants, in order for the businesses in the region to continue their activities throughout the year and to utilize the idle capacity, it has been determined that alternative activities can be carried out such as mountaineering, camping and caravan tourism, plateau tourism, sports tourism, meeting and congress tourism, offroad racing, bicycle racing, ATV racing, grass skiing, trekking and hiking. In this context, the results of the study of Yenice and Ercoşkun (2019) are similar

to the results of the research conducted. However, some participants stated that alternative activities could not be carried out in the region, that this had been tried before and was not in demand. Based on these data, it is thought that this situation depends on demand and that alternative activities can be attracted to the region outside the winter season by carrying out alternative activities on a regional scale rather than within a business and supported by other stakeholders, and thus the idle capacities of existing businesses in the region can be utilized.

The findings and conclusions obtained as a result of the research are limited to the managers of 5 businesses operating in Kartalkaya Ski Resort. It is thought that conducting similar studies with larger sample groups, including other stakeholders (travel agencies, municipalities, public institutions, tourism directorates, local people, tourists, etc.) and using different research methods will contribute to tourism stakeholders, researchers and the literature.

Ek 1. Etik Kurul İzni

**Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu**

Aliye ÇİLAN AKIN

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Turizm Fakültesi
Turizm İşletmeciliği Bölümü,

Hakan UZUNÇAKMAK

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Turizm İşletmeciliği

Sayın Aliye ÇİLAN AKIN, Hakan UZUNÇAKMAK,

“Kartalkaya Kayak Merkezindeki Atıl Kapasitenin Değerlendirilmesi” adlı İnsan Araştırmaları Etik Kuruluna yapmış olduğunuz başvurunuz (Protokol NO. 2023/275) kurulumuzun 07.07.2023 tarihli ve 2023/05 toplantısında değerlendirilerek etik olarak **uygun bulunmuştur**. Bilgilerinize sunarız.